

Joxe Arozena Aranzasti

*Hondarribia,
Gipuzkoa
(1933)*

Aurkibidea

Biografia

Soldaduenea baserrian jaioa, ama bertakoa zuen eta aita Guadalupe ondokoa. Lau senide ziren. Baserritik bizi ziren, esnea eta tratua saltzera joaten ziren kalera. Amuten ibili zen eskolan. Ehizazalea da.

Zintak

HON-078

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2011-10-28

- **Iraupena:** 75 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberrria, Idoia

HON-079

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberrria, Idoia
- **Data:** 2011-10-28
- **Iraupena:** 29 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Ama kalera saltzera, aita baserriko lanetan

- **Erref:** HON-078/002
- **Iraupena:** 0:03:43. **Hasi:** 00:00:08. **Bukatu:** 00:03:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Bere ama esnearekin joaten zen kalera, astoarekin. Marmita buruan. Parrokia ondoan saltzen zuen berdura eta fruta. 8-10 behi izaten zituzten. Esne litroak. Aita baratzean, mendian eta soroko lanetan. Gorotza. Jaizkibelera inaurkin bila, segarekin.

2. Behien jatena; jokila

- **Erref:** HON-078/003
- **Iraupena:** 0:03:16. **Hasi:** 00:03:51. **Bukatu:** 00:07:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Arbia eta erremolatxa ematen zizkieten behiei neguan. Bakoitza noiz ereiten den. Erremolatxaren lanak. "Jokila": lastoa edo otea xehatuta, erremolatxarekin batera. Oterik ez zuten egiten, baina beste toki batzuetan bai, eta lan gogorra zen.

3. Behien elikadura eta gaixotasunak

- **Erref:** HON-078/004
- **Iraupena:** 0:04:07. **Hasi:** 00:07:07. **Bukatu:** 00:11:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

Pentsurik ez zen. Esnea ere ez zuten hainbeste ematen behiek. Artoa bai, ematen zieten. Orain baino gogorrago egoten ziren. Arraza makaldu egin dela dio. "Susaltzea". Gaixotasunak gehiago izaten zituzten. Hildakoak aprobetxatu egiten zituzten. Enkantea. Errape mina, "zingriya", nola sendatu.

4. Sendabelarrak eta baratxuria

- **Erref:** HON-078/005
- **Iraupena:** 0:03:34. **Hasi:** 00:11:14. **Bukatu:** 00:14:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:

Animaliak zaintzeko modua. Lehen ez zen botikarik. Sendabelarrak. Osina, berbena, pasmo belarra, iodo belarra, ahuntz zurrunbiloa, baratxuria...

5. Barraskiloak, Gabonetan

- **Erref:** HON-078/006
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:14:48. **Bukatu:** 00:15:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua
- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendiko bilketak

Laburpena:

Barraskiloak jaten zituzten Gabonetan, orain ere bai. Haiek nola garbitu.

6. Medikua oinez, albaitaria bizikletan

- **Erref:** HON-078/007
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:15:51. **Bukatu:** 00:16:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Herria, azpiegitura » Garraioak

Laburpena:

Medikua gutxitan joaten zen. Oinez. Etxekoak joaten ziren haren bila. Albaitaria bizikletaz. Mediku bakarra zen Hondarribian.

7. Sekretuak eta bekatuak

- **Erref:** HON-078/008
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:16:59. **Bukatu:** 00:19:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Jaiotzak. Emaginak. Ez zen horri buruz hitz egiten. Sekretuak eta bekatuak. Beraiek ez zuten galdetzen, gurasoei errespetu handia zieten. Apaizei eta guardiei ere bai. Gutxiegi hitz egiten zutela uste du.

8. Apaizari errespetua; Elizako aldaketak

- **Erref:** HON-078/009
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 00:19:57. **Bukatu:** 00:22:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Gurasoei zuka hitz egiten zuen. Anai-arrebekin hika. Apaizari ere zuka. Eskuan musu ematen zioten. Dena bekatu. Konfesatzea. Baraurik Jauna hartzea; ez ziren deskuidatzen. Elizako aldaketek noraeza ekarri zuten.

9. Dotrina eta meza

- **Erref:** HON-078/010
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:22:13. **Bukatu:** 00:24:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:

Umetan parrokiari ikasi zuen dotrina, etxean ere bai. Don Agustin Zurutuza. Serioa zen, eta beldurra zioten. Kalabaza. Mezetara parrokiara, igandero. Ehizarako afizioa zuen, eta goizean goiz jaikitzen zen. Argal egoten ziren denak.

10. Ehizan, mutikotatik

- **Erref:** HON-078/011
- **Iraupena:** 0:02:40. **Hasi:** 00:24:08. **Bukatu:** 00:26:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Natura » Fauna » Hegaztiak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Ehizarako zaletasuna, mutikotatik. Tiragomarekin ibiltzen zen, piku arboletan.

Sarea. Txori motak. Kantariak erreklamorako erabiltzen zituzten, "engañadoriak". Jateko harrapatzen zituzten.

11. Ehiza: txoriak eta untxiak

- **Erref:** HON-078/012
- **Iraupena:** 0:02:54. **Hasi:** 00:26:48. **Bukatu:** 00:29:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Natura » Fauna » Basoko animaliak

Laburpena:

Txori tranpak, elurretan. Egurrezkoa. Txantxangorria. Jateko txori onena zita zen. Eskopetarekin ere ibiltzen zen. Untxiak harrapatzen, Jaizkibelen. Lorik egin gabe ibiltzen zen. Untxiak nola harrapatu.

12. Azeriarekin etxez etxe

- **Erref:** HON-078/013
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:29:42. **Bukatu:** 00:31:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Natura » Fauna » Basoko animaliak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:

Azeritan ez da behin ere ibili. Azeria makilan lotuta baserrietan erakusteko ohitura. Propina ematen zuten etxeetan. Oiloak jaten zituen azeriak. Orain ere badabiltza.

13. Ehizan eskopetarekin, txakurra lagun

- **Erref:** HON-078/014
- **Iraupena:** 0:04:06. **Hasi:** 00:31:14. **Bukatu:** 00:35:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Natura » Fauna » Hegaztiak

Laburpena:

Eskopetarekin harrapatzen zituen txoriak: usoa, tortola, birigarroa... ez zuen urruti joan beharrik. Galeperra eta oilagorra. Txakurrik gabe ezin ehizan ibili. Arratoi txakurra untxiatarako.

14. Egurra eta hondarra, gurdian

- **Erref:** HON-078/016
- **Iraupena:** 0:03:57. **Hasi:** 00:36:07. **Bukatu:** 00:40:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak

Laburpena:

Baratzeko lanak eta ilargia. Ez du askorik sinesten. Hazia ereiteko, erbolak botatzeko... Aitak botatzen zituen, portuko zerrategira eraman eta oholak egin. Orain ez du merezi. Egurra lehortzen uzten zuten. Hondar bila joaten ziren hondartzara, azpiak egiteko eta baratzera. Arbia egiteko ona zen.

15. Bideak txarrak ziren; oinetakoak

- **Erref:** HON-078/017
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:40:04. **Bukatu:** 00:41:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

Bideak txarrak ziren. Oinetakoak. Alpargatak eta "galotxak". Kalera iristean zapatak aldatzea. Kontuz joaten ziren bidean, putzuak ez zapaltzeko.

16. Arropa eta orrazkera

- **Erref:** HON-078/018
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:41:52. **Bukatu:** 00:44:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu

Laburpena:

Arropa. Lehen dotoreago janzten ziren orain baino. Pelukeriara sarri joaten ziren; merkea zen oraingo aldean. Arropa jostunak egiten zuen; arrebak josten ikasi zuen.

17. Jaunartzeko bazkaria

- **Erref:** HON-078/019
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:44:09. **Bukatu:** 00:46:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Sakramentuak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Jaunartzeko trajea, berria egin zioten. Bazkaria etxean egiten zen, baina berezia. Oilaskoa gordeta izaten zuten. Postrea ere egun berezietan eta igandetan. Sagarrak, mizpirak, gaztainak.

18. Urik ez etxean; arropa garbitzera errekarara

- **Erref:** HON-078/020
- **Iraupena:** 0:02:48. **Hasi:** 00:46:18. **Bukatu:** 00:49:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Urik ez zuten etxean. Iturria etxe ondoan zuten. Lehen debalde zen, orain ez. Lau-bost iturri zeuden auzoan. Kontagailuak jarri zituzten gero. Arropa garbitzera beheko errekarara. "Al verde".

19. Argia joaten zenean, kandelak

- **Erref:** HON-078/021
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:49:06. **Bukatu:** 00:50:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Argindarra beti ezagutu du. Haizearekin joan egiten zen. Kandelak izaten zituzten beti. Farola.

20. Eskolan, gaztelu ondoan, erdaraz

- **Erref:** HON-078/022
- **Iraupena:** 0:03:21. **Hasi:** 00:50:14. **Bukatu:** 00:53:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Eskolara Amutera joaten zen, eta gero Hondarribiko gazteluaren ondora. Maistra bat ibiltzen zen. Neskak eta mutilak aparte. Zer erakusten zien. Ez zioten inportantziarik ematen. Etxean hasi zen, eta gero lokal bat hartu zuen. Maistra euskalduna zen, baina erdaraz erakusten zuen. Ulertzeko lanak.

21. Oinez eskolara; guardasola eta zakua

- **Erref:** HON-078/023
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 00:53:35. **Bukatu:** 00:55:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Oinez joaten zen eskolara. Bazkaltzera etxera joaten ziren. Hamaiketakorik ez zuten eramaten. Beti puntuan. Hanka bustiekin askotan. Guardasolarekin. Zakua ere erabiltzen du oraindik ere, zira baino hobea dela dio.

22. Amuteko eskola

- **Erref:** HON-078/024
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:55:34. **Bukatu:** 00:57:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Amuteko eskolan ere neskak eta mutilak aparte. Maisua zuten, erdalduna. Ez zen gogorra. 8-9 urte arte egon zen han. 12 urterekin eskola utzi eta baserriko lanetara. Ikasitakoa ahaztu egin zaio.

23. Baserriko lanak: belarketa, arto zuritzea, egurketa

- **Erref:** HON-078/026
- **Iraupena:** 0:02:48. **Hasi:** 00:58:18. **Bukatu:** 01:01:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Egun normal bat nolakoa zen. Goizean goiz jaiki, eskolara, eta bueltan lanera. "Mantusarekin" belar bila. Artoa zuritzen, bakoitza bere etxean normalean. Egurra txikitu. Zaldi-karrorik ez zuten, beti bizkarrez. Astoarekin ere gutxitan. Arreba.

24. Belar metak egiten

- **Erref:** HON-078/027
- **Iraupena:** 0:02:41. **Hasi:** 01:01:06. **Bukatu:** 01:03:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Belar meta asko egiten zituzten. Ziria. Lau hanka. Salabardoa. Muturra borobila. Zakua, harriekin. Ziriaren gainean taula txiki bat jartzen zuten.

25. Leikua entregatu beharra

- **Erref:** HON-078/028
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 01:03:47. **Bukatu:** 01:05:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

"Leikua" edo babarruna entregatu beharra, gerraostean. Batzuek ezkutatu egiten zuten, baina kontrolen beldurrez egoten ziren.

26. Patata eta angula kontrabandoa

- **Erref:** HON-078/029
- **Iraupena:** 0:03:04. **Hasi:** 01:05:48. **Bukatu:** 01:08:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Patata kontrabandoa, Hondarribitik Nafarroara. Angula kontrabandoa: Hendaiatik itsasoz arroketara, eta bizkarrez Gaintxurizketara; txarra zen eramateko. Tiroak bota zizkieten behin. Lagun bat aurretik joaten zen.

27. Olinoa, azukrea eta kafea

- **Erref:** HON-078/030
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 01:08:52. **Bukatu:** 01:10:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Olinoa falta zen, baina baserrietan txerriaren koipea erabiltzen zen. Azukre beltza eta gutxi. Kafea kontrabandoan. Ogi zuria Hendaiatik, batelean; guardiak kendu, deskuidatuz gero.

28. Igerian kanalean ikasi zuen; arroketan arrantzan

- **Erref:** HON-078/031
- **Iraupena:** 0:02:56. **Hasi:** 01:10:53. **Bukatu:** 01:13:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekek eta uretako jolasak
- Itsasoa » Arrantza motak » Harraldeko arrantza

Laburpena:

Igeri egiten kanalean ikasi zuen. Zikinduz joan zen. Lehen, arrainak zeuden. Etxean esan gabe joaten ziren bainatzera, galtza zaharrak arto artean jantzita. Arroketan arrantzan, etxean egindako kainaberekin.

29. Lanpernatan, salabardoarekin

- **Erref:** HON-078/032

- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 01:13:49. **Bukatu:** 01:15:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza motak » Harraldeko arrantza

Laburpena:

Lanpernatan ibiltzea arriskutsua zen. Marea handiak behar ziren. Salabardoa burdinarekin landua.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-11-10

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com